

ISLOMIY BANKLARDA AKTIV OPERATSIYALAR VA ULARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

G'aybullayeva Charos Baxtiyor qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Islomiy banklar aktiv operatsiyalari haqida fikr va mulohazalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: Islomiy banklar, majburiyat, daromad, pul mablag'i, moliya, tashkilot, faoliyat.

Islom bankida aktivlarning manbai va kelib chiqishi an'anaviy bankchilik kabi, sof foyda va majburiyatlardan kelib chiqadi. Boshqa so'zlar bilan aytganda, islomiy bank faoliyatida daromad olishning asosiy ustuni aktsiyadorlik kapitalining ichki manbalaridan va majburiyat sifatida tashqi manbalardan olingan aktivlardir. Islom bankida ishlab chiqarish aktivlari, deb tasniflanadi, pul mablag'lari va aktsiyadorlarning o'z mablag'lari yoki omonatchilarning omonatlari ularning shartnomalari bo'yicha likvidlik darajalariga ko'ra tasniflanadi.

Moliyaviy vositachilik tashkilotlarining asosiy faoliyati - kredit berish yoki moliyalashtirish va avans berish. Boshqacha qilib aytganda, moliyaviy vositachi institutlar iqtisodiy firmalar sifatida ikkita bozorda faol.

Ular omonatchilardan moliyaviy resurslarni talab qiladilar (depozit bozorida), boshqa tomondan esa ular investorlarga kredit beradi (kredit bozorida) Bu tashkilotlarning daromadi olingan va to'langan foizlar yoki foizlar o'rtasidagi farqdan kelib chiqadi. Islomda va boshqa ilohiy dinlarda sudxo'rlik (ribo) ni taqiqlash, shuningdek, qiymat yaratish asoslari sifatida ishlash va qilish islomiy bank xizmatlari va xizmatlarining asosiy xususiyatlaridan hisoblanadi, shuning uchun bankning bu turi Musharaka shartnomalari bo'yicha oldindan aniqlanmagan foyda/daromad stavkasiga ega.

Umuman olganda, aktivlarni kredit mahsuloti sifatida sotish quyidagi jadvalga muvofiq bo'linishi mumkin.

Garchi, bu mahsulotlarning ko'pchiligi sudxo'rlik sohasiga kirsada, lekin Eron kabi islomiy banklar tomonidan ishlatiladi. Islomiy bank amaliyotini qo'llagan ko'plab islomiy mamlakatlarda PLS qisqarishi chuqur rivojlanmagan; Masalan, Malayziyada islomiy bankning PLS paradigmasi passiv tomonga qaraganda aktivlar tarafidan ancha sekinroq bo'lgan. Aktivlar tarafidan, islom bankini moliyalashtirishning atigi 0,5% PLS mudarabah (foyda taqsimoti) va mosharakah (qo'shma korxonada) moliyalashtirish paradigmasiga asoslangan.

Oddiy bankchilik singari, islom bankchiligi ham aktsiyadorlarning aktivlarini ko'paytirishni nazarda tutadi, lekin islomiy banklarning haqiqiy manfaatdor tomonlari

barcha benefitsiarlarni omonatchilar, investorlar va biznes sheriklari sifatida qabul qilishini inkor etadi.

Aktsiyadorlarning aktivlari aktsiyalarning bozor qiymati, to'lanadigan foyda miqdori, shuningdek qo'shilgan qiymat bilan o'lchanadi. Aktsiyaning bozor qiymati yoki yaratilgan qo'shilgan qiymatiga uchta omil ta'sir qiladi: aktsiyadorlarning moliyaviy qobiliyatidan kelib chiqadigan pul oqimi, pul oqimlarining vaqtini rejalashtirish va pul oqimlari xavfi. Islom bankida aktsiyadorlarning kapitalini ko'paytirish qiymat yaratishni maksimal darajada oshirish yo'li bilan ko'rib chiqiladi, lekin yuqorida aytib o'tilgan sudxo'rlikni taqiqlash tamoyillarini hisobga olish kerak.

Ushbu maqolada iqtisodiy qo'shilgan qiymat (EVA) indeksi qiymat yaratish mezonini sifatida ko'rib chiqiladi.

Islomiy bank faoliyatidagi aktivlar va majburiyatlar tuzilmasini bilish, aktivlar va majburiyatlar bandlarini islomiy shariat asosida ko'rib chiqishni talab qiladi. Islom bankida aktivlar va passivlarning umumiy tuzilishi

Aktivlar

● Pul mablag'lari va qisqa muddatli mablag'lar Banklar va boshqa moliya institutlariga depozitlar va joylashtirish

- Qisqa muddatli investitsiyalar (ya'ni, Sukuk)
- Yomon va shubhali moliyalashtirish uchun nafaqa
- Islomiy shartnomalar asosida moliyalashtirish va avanslar
- To'g'ridan -to'g'ri investitsiyalar
- Boshqa aktivlar
- Asosiy vositalar
- Asosiy vositalar, uskunalar
- Boshqa moddiy aktivlar

Jami Aktivlar

- Yo'qotilgan aktivlar
- Xaridor majburiyatlari va kutilmagan holatlar

Masuliyatlar va aksiyalar qimmati

- Mijozlarning depozitlari
- Banklar va boshqa moliya institutlarining depozitlari va joylashtirishlari
- Hisob -kitob va akseptlar to'lanishi kerak
- Boshqa majburiyatlar
- Soliq va zakotni ta'minlash
- Oddiy ustav kapitali
- Zaxiralar
- Aktsiyadorlarning o'z mablag'lari

- Umumiy masuliyatlar va aksiya qiymati
- Bank majburiyatlari va kutilmagan holatlar.

Moliyaviy vositachilik tashkilotlarining asosiy faoliyati - kredit berish yoki moliyalashtirish va avans berish. Boshqacha qilib aytganda, moliyaviy vositachi institutlar iqtisodiy firmalar sifatida ikkita bozorda faol.

Ular omonatchilardan moliyaviy resurslarni talab qiladilar (depozit bozorida), boshqa tomondan esa ular investorlarga kredit beradi (kredit bozorida) Bu tashkilotlarning daromadi olingan va to'langan foizlar yoki foizlar o'rtasidagi farqdan kelib chiqadi. Islomda va boshqa ilohiy dinlarda sudxo'rlik (ribo) ni taqiqlash, shuningdek, qiymat yaratish asoslari sifatida ishlash va qilish islomiy bank xizmatlari va xizmatlarining asosiy xususiyatlaridan hisoblanadi, shuning uchun bankning bu turi Musharaka shartnomalari bo'yicha oldindan aniqlanmagan foyda/daromad stavkasiga ega.

Umuman olganda, aktivlarni kredit mahsuloti sifatida sotish quyidagi jadvalga muvofiq bo'linishi mumkin. Garchi, bu mahsulotlarning ko'pchiligi sudxo'rlik sohasiga kirsada, lekin Eron kabi islomiy banklar tomonidan ishlatiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O. Akhmadjonov, A Abdullaev, B Umarjonov, M Shamsiddinov. (2021). ISLOM MOLIYASINING XUSUSIYATLARI. Scientific progress 2 (8), 634-638
2. A Akhrorjon, A Oybek. (2022). Danger in Islamic Banking. International scientific conference "Topical issues of the economy in modern ...
3. O Akhmadjonov, A Abdullaev, S Yusupov, J Anvarov. (2021). ISLOM BANKCHILIGIDAGI XAVF. Scientific progress 2 (8), 639-642.
4. A Akhrorjon, A Oybek. (2022). Characteristics of Islamic Finance. International scientific conference "Topical issues of the economy in modern ...
5. O Akhmadjonov, A Abdullaev, J Anvarov, S Ismoilov. (2022). ISLOM MOLIYASI. Scientific progress 3 (2), 45-47.

